

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 5917
Tarih : 23.03.2020

27027

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Zehra Zümrüt Selçuk tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Züleyha GÜLÜM
İstanbul Milletvekili

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de her geçen gün koronavirüsün (kovid-19) bulaştığı ve hayatını kaybeden kişi sayısının artmasıyla, 'evde kal' çağrıları daha fazla insan tarafından dikkate alınmaktadır.

Kadınlar bu süreçte doğrudan sağlığı tehdit eden virüs riski dışında, kadın olmaktan kaynaklı tehditlerle de karşı karşıya kalmaktadır.

Birey ve toplum sağlığı ve sorumluluğu gereği virüsü başka insanlara taşımamak için evlerde kalmak ve sosyal mesafeyi korumak yaşamsal öneme sahiptir. Fakat mevcut koşullarda bile kadınlar için ev, erkek şiddeti nedeniyle dışarısı kadar tehlikeli olabilmektedir. Kadın cinayetlerinin büyük çoğunluğunun koca ve sevgili gibi en yakınları tarafından evde gerçekleştiği bilinmektedir. Yine, cinayetle sonuçlanmayan erkek şiddetinin en fazla görüldüğü yerler evler olmaktadır. Dahası, araştırmalar savaş, salgın gibi kriz süreçlerinde ev içi şiddetin arttığını göstermektedir.

Çin'in Hubei eyaletinde; polis raporlarına göre karantinanın ve sokağa çıkma yasağının sürdüğü dönem içinde ev işi şiddet vakaları üç katına çıkmış, ev içi şiddeti önlemek için çalışma yürüten kuruluşlara yapılan şikayetlerin oranı yüzde 90 artmıştır. Yine, UK Aid Direct kuruluşu, koronavirüsün (kovid-19) pandemi ilan edilmesinin ardından ev işi şiddetin ve sağlık

26078

personeline karşı şiddetin arttığını gösteren bir rapor yayımlamış, kadınların ve çocukların bu süreçte daha fazla şiddete maruz kaldığının kanıtlarını sunmuştur. Araştırmalar benzer durumların dünyanın birçok ülkesinde yaşandığını göstermektedir.

Türkiye’de de izolasyon nedeniyle ev içi şiddetin artacağı veya artmış olduğu yönünde endişeler bulunmaktadır. Bu doğrultuda CEDAW, İstanbul Sözleşmesi gibi taraf olunan uluslararası sözleşmelerin daha etkin işletilmesi ve kadınları erkek şiddetinden koruyucu yeni özel tedbirlerin alınması elzemdir.

Salgın nedeniyle evde kalan kadınlar, erkek şiddetinin yanı sıra cinsiyet eşitsizliği üzerine kurulu görev ve sorumluluk dağılımı nedeniyle de bu süreçten en olumsuz etkilenen kesimler arasındadır. Patriyarkal yapı, evdeki sorumlulukları kadınların omuzlarına yüklemektedir. Halihazırda evin tüm işlerini yapmak zorunda kalan kadınlar, salgın süresince evin daha sık temizlenmesi, tüm gün yaşlı ve çocuk bakımı ve sağlığını da üstlenmektedir.

Öte yandan, evde erkek şiddetine maruz kalan kadınların sığınaklara gitmeleri yönünde, salgının caydırıcı bir etken olabileceği hesaba katılmalıdır. Sığınaklardaki sağlık ve hijyen uygulamalarına güven duymayabilecekleri ve tanımadıkları insanlarla umumi alanları paylaşmakla ilgili kaygı taşıyabilecekleri dikkate alınmalıdır. Kadınların, erkek şiddeti karşısında güvenlikleri ile sağlık hakları arasında bir karar vermek zorunda kalmayacak mekanizmalar hızlıca kurulmalıdır.

Korona salgınının yarattığı ağır ve riskli çalışma koşullarında kadın işçiler için özel önlemler alınması bir diğer gerekliliktir.

Kadınların çoğu esnek, güvencesiz ve düşük ücretle çalıştığı gerçeği göz önüne alındığında, virüs nedeniyle işten çıkarmalarda da çoğunluğu oluşturdukları öngörülebilir. Bu da kadınların şiddet uygulayan partnerlerini terk etmelerini daha da zorlaştıracaktır. Virüsün ekonomik etkileri, kadınları bütünüyle şiddet ortamına sıkıştırabilir.

Salgın dolayısıyla panik halinde stok yapılmasının gıda iş kolunda iş yükünü artırdığına dikkat çeken DİSK’e bağlı Gıda İş Sendikası, kadın işçilerin işyerlerine toplu taşıma araçlarını kullanarak gitmek zorunda bırakıldıklarını belirterek, kadın işçilerin durumunun daha özel ele alınması gerektiğinin altını çizmiştir.

26028

Bu bağlamda;

1. 'Evde kal' çağrılarının kadınlara etkisinin araştırılmasına ve yeni stratejilere ihtiyaç olduğu açıktır. Hükümet olarak bu yönde attığınız somut adımlar var mıdır? Nelerdir?
2. Koronavirüs (kovid-19) tehdidi nedeniyle izolasyon süreçlerinde ev ve aile içi şiddetinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler nelerdir?
3. CEDAW, İstanbul Sözleşmesi gibi taraf olunan uluslararası sözleşmelerin etkin ve adil işletilmediği yönündeki eleştiriler göz önüne alındığında, evden uzaklaştırma gibi tedbir kararlarının salgın koşulları gerekçe gösterilerek uygulanmayacağı/uyulmayacağı yönündeki endişeleri bertaraf edecek ve kadınların her koşulda korunacağı, haklarının güvence altında olduğunu temin edecek bir açıklama yapmayı düşünüyor musunuz?
4. Emniyet görevlilerinin salgın gerekçesiyle ev içi şiddet vakalarına müdahale etmekten kaçınmasını önlemek için ne tür tedbirler alınmıştır?
5. Alınan tedbirler ve üretilen politikalarda kadın örgütleri, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının öneri ve görüşleri dikkate alınmakta mıdır? Bu kurum ve kuruluşlar hangileridir? Şimdiye kadar yapılan çalışmalar nelerdir?
6. Kadınların cinsiyet kimliklerinden kaynaklı özgün gereksinimlerini göz önüne alarak ne tür politikalar üretilmiştir?
7. Bu süreçte işten çıkarılma başta olmak üzere hak gasplarının önlenmesi için bakanlığınızca alınan tedbirler nelerdir? İş sağlığı ve güvenliği için acil eylem planınız var mıdır?
8. Dünya örneklerinde olduğu gibi Türkiye'de de korona nedeniyle aile içi şiddetin ve bu bağlı olarak sığınaklara olan talebin artacağı açıktır. Sığınakların kapasitesinin (alanının) ve personel sayısının artırılması için neden harekete geçilmemektedir?